

LTO Noord Glaskracht WESTLAND

Column

Westland, meer dan een plaats of gemeente

De gemeentelijke verkiezingen komen er weer aan. Menig partij zal weer het glaseraal willen behouden. Politiek zou echter politiek niet zijn als er onderscheid gemaakt kan worden tussen gezond areaal, duurzaam areaal, areaal met een driedubbel bestemmingsplan, en areaal met een caravanstallingverleden. Wat daar ook van zij, op het eerste oog neemt het areaal in Westland toch alleen maar af.

Nou heeft dat allemaal oorzaken, waaronder dat wij met z'n allen in het Westland willen blijven wonen. Bijna niemand die uit de kruiwagen springt (behalve dan sommige hoogopgeleide Westlandse studenten, waarna wij dan weer een paar Bekende Westlanders op een billboard plakken om ze terug te lokken met bitcoins en andere alternatieve roepies). Maar verder wil iedereen dus het liefst hier blijven zitten en geven we af dat het Westland wel het Westland moet blijven. Neem het niemandsland dat Dijkerswaal heet(te). Ik ken genoeg mensen die er meer dan prima wonen, maar soms is er toch die onderdrukte hang naar welhaast vervlogen tijden met glastuinbouw op die locatie, alleen al als scheiding tussen Naaldwijk en 's-Gravenzande. Maakt het in gemeente Westland nog uit of Dijkerswaal bij Naaldwijk of 's-Gravenzande hoort? Straks weten wij niet of iemand uit Dijkerswaal een Glup is of niet. Paniek, kortsluiting, help! Navelstaarderij in optima forma?

Over navelstaarderij gesproken. Zijn wij Westlanders net zo gek als Amsterdam, dat wij straks bij de Reiner de Graaf Groep gaan eisen dat enkele kraamkamers in Delft en Den Haag worden bestempeld als Westlands grondgebied, zodat Westland ook in ieders paspoort kan worden vermeld. Zullen we dan maar het WL-logo standaard op ieders onderarm laten tatoeëren? Ik zat hier op een warm orok vakantie te vieren en kan je verzekeren: zonder tattoo ben je - net als ik - echt een lulletje (of val je echt op).

Nu we het toch over vakantie hebben. Mij valt op menig vakantiebestemming op dat er aldaar een paar hele mooie plekken zijn, maar de weg daar naar toe biedt vaak alle ruimte voor verbetering, of gewoon al een bestemming. En waar zijn wij Westlanders onder meer goed in: het geven van een gezonde bestemming aan ruimte met duurzame glastuinbouw voor mens en milieu. En of dat nou in het Westland gebeurt of daarbuiten maakt niet uit.

Westland is meer dan een plaats of gemeente, een naam in je paspoort en/of een plakplaatje op je arm. Westland wordt gevormd door (de daden van) haar Westlanders, waar ook ter wereld. Made in Westland of Made by Westland. WL! En wat is een World Horti Center zonder voldoende diversiteit en vooruitstrevendheid aan horti in de directe omgeving? Laten wij daar in het Westland zelf (en daarbuiten) zo veel mogelijk ruimte voor bieden.

Frank Hordijk, Cees Advocaat

Colofon

Deze pagina valt onder redactionele verantwoordelijkheid van LTO Glaskracht Westland. Advertentieverkoop: Uitgeverij West Media bv, telefoon 0174-624212.

Contact
Bestuur LTO Glaskracht Westland
Jacco Vooijs: voorzitter
telefoon: 06-10358391
Follow me on twitter @VooijsWestland
Leonie Claessen: regio ondersteuner
Marjolein Elgers: bestuurlijk secretaresse. U kunt de bestuursleden bereiken via het secretariaat: telefoonnummer: 085-0036400 e-mail: info@lto-glaskrachtwestland.nl, website: www.lto-glaskrachtwestland.nl

Ondernemers Klankbord
www.onderneemsklankbord.nl
070-3490600

Angelique de Wit, Stichting Westland Marketing:
‘Westland als katalysator van sterker tuinbouwcluster’

Verbinden, etaleren en positioneren van Westland - nationaal en internationaal - als parel van het veelbelovende tuinbouwcluster. Dat is in één zin de doelstelling van Stichting Westland Marketing. Van een demokas bij het WK Hockey, een paviljoen op de wereldtentoonstelling in Milaan tot het uitgeven van de informatiekant Green Business Westland én de opening volgende maand van het World Horti Center; alle middelen worden ingezet om het gestelde doel te realiseren. Met of zonder steun van de gemeente.

door Roger Abbenhuijs

In de inspirerende omgeving van het World Horti Center in Naaldwijk neemt Angelique de Wit uitgebreid de tijd om de geschiedenis, maar vooral de focus en de toekomst van Westland Marketing uiteen te zetten. Een geschiedenis die in 2008 begon met een door de gemeente Westland gefinancierde imago-campagne, mede geïnitieerd door Meinij Prins van Priva en Fred van Heyningen (toen Rabobank, nu Nature's Pride). "Het Westland beter positioneren en de glastuinbouw

Angelique de Wit: "De glastuinbouw is prachtig om voor te werken, met name door de vele, uiteenlopende ondernemers die de sector groot hebben gemaakt." Foto: Roif van Koppelen

aantrekkelijker maken voor hoger opgeleid personeel, dat waren de belang-

Nieuwe subsidieregeling voor sloop woningen t.b.v. herstructurering glastuinbouw Westland

Westlandse eigenaren van woningen in het glastuinbouwgebied kunnen vanaf vorige week een subsidieaanvraag doen voor de sloop van hun woning. Hiermee dragen ze bij aan de modernisering van de glastuinbouw.

De provincie Zuid-Holland en de gemeente Westland trekken samen 7,05 miljoen uit voor de herstructurering en modernisering van de Westlandse glastuinbouw. De provincie Zuid-Holland neemt 3,8 miljoen voor haar rekening en de gemeente Westland 3,25 miljoen. Wie de financiële bijdrage aanvraagt, moet samenwerken (door verkoop van grond) met een glastuinbouwbedrijf dat wil uitbreiden op de plek van de woning.

Woningen
In totaal bevinden zich zo'n 4.000 bedrijfs- en burgerwoningen in het glastuinbouwgebied van Westland. Dat is 9 procent van het totale aantal woningen in de gemeente. In totaal zijn er zo'n 700 woningen in Westland die de modernisering van de glastuinbouw in de weg staan. Nog eens circa 550 woningen staan mogelijk in de weg, zo blijkt uit het 'Werktuik Westland: moderniseren en kansen grijpen' van de Coalitie HOT waarin onder meer de provincie en de gemeente samenwerken. Gemiddeld genomen staat

Duizenden onderzoeken Productschap Tuinbouw gaan door op tuinbouwNL.nl

Op 1 januari 2015 hield het Productschap Tuinbouw op te bestaan. De oude website van het Productschap, www.tuinbouw.nl, met daarop meer dan 3000 onderzoeksresultaten, was nog een paar jaar online. Op 1 januari 2018 dreigde de site op zwart te gaan. Er werd al een tijdje gezocht naar een partij die de informatie van de website wilde overnemen. Wie beloofde de site openbaar online te houden mocht de content gratis overnemen. Veel partijen in onze sector hebben hiernaar gekeken maar niemand durfde het aan. De site was enorm duur in onderhoud en hosting. Lto-vakgroep Vollegrond, met als contactpersoon Janny Trouw, vond

rijkste doelstellingen. In 2011 werd er geld vrijgemaakt voor een stichting die zich actief ging bezighouden met het vermarkten van het Westland als "spil van het Nederlandse glastuinbouwcluster", opent Angelique.

Internationaliseren
Ze noemt het een misverstand dat het puur gaat om het promoten van wellicht de bekendste glastuinbouwregio ter wereld. "Maar het is uit historisch besef wel logisch dat het Westland het voortouw neemt. Noem ons de parel in dat cluster; de thuisbasis van toonaangevende teeltbedrijven, maar ook van internationaal opererende toeleveranciers - zaadveredelaars, kassenbouwers, klimaatspecialisten - en vergeet de importbedrijven en logistieke dienstverleners niet. En dat alles op een strategische locatie tussen de haven van Rotterdam en luchthaven Schiphol."

"De internationale ambitie van de gemeente en de hier gevestigde bedrijven blijft, maar de beschikbare financiële middelen zijn verspreid over te veel fondsen en initiatieven. Cruciaal is de vraag bij welk loket een grote Iraanse investeerder met interesse in de glastuinbouw zich in de toekomst kan melden. Dat lukt niet met een eenmansloket, maar vereist een breed draagvlak."

Partijen mobiliseren
De Green Business krant, waarvan onlangs de tweede editie is verschenen, is een belangrijk middel voor het aantrekken van nieuwe business. Naast een Nederlandse is daarom ook een Engelse versie beschikbaar. "We merken dat de boodschap begint te landen, zowel bij potentiële nieuwkomers als bij de eigen achterban in het

Het Westland als de parel van het glastuinbouwcluster.

Foto: Hans Klop

Westland. Om het benodigde draagvlak te realiseren kiezen we ervoor om in de krant bekende Westlanders aan het woord te laten, zonder steeds terug te vallen op dezelfde personen." Angelique constateert dat de grote bedrijven in de regio hun marketing prima op orde hebben, maar dat het gaat om de grote groep daaronder. "Die moeten we mobiliseren, want ook zij zijn gebaat bij een sterk tuinbouwcluster in Nederland en een spilfunctie voor het Westland, maar hebben zelf niet de middelen om daar een bijdrage aan te leveren." Omdat de gemeente komend jaar stopt met de huidige vorm van financiering van Westland Marketing, is het zaak om zoveel mogelijk partijen te mobiliseren. "De internationale ambitie van de gemeente en de hier gevestigde bedrijven blijft, maar de beschikbare financiële middelen zijn verspreid over te veel fondsen en initiatieven. Cruciaal is de vraag bij welk loket een grote Iraanse investeerder met interesse in de glastuinbouw zich in de toekomst kan melden. Dat lukt niet met een eenmansloket, maar vereist een breed draagvlak."

Snijpunt sectoren
Het World Horti Center is nu nog een veelzijdig glastuinbouwcomplex in een braakliggend weiland in de oksel van de veilingroute. "Het WHC blijft de kern van de toekomstige Greenport Horti Campus, waar onder andere interessante nieuwkomers zich moeten vestigen. Dat doen we door de internationale reputatie van het Westland te benutten; ons gebied als katalysator, maar Nederland moet het uitgangspunt zijn." Met die boodschap waren Angelique de Wit en haar collega's vorige week aanwezig op de mondiale groente- en fruitbeurs Fruit Logistica in Berlijn. "Daar probeerden we bedrijven te koppelen aan het Westland. Dat hebben we gedaan vanuit een eigen stand, maar ook door actief de beurs op te gaan op zoek naar potentiële internationale nieuwkomers om duidelijk te maken op welke manieren we hen kunnen ontzorgen. Onze openingsvraag was niet: willen jullie naar het Westland komen, maar: wat is jullie probleem en kunnen wij dat oplossen." Moderne, innovatieve bedrijven gaan

het ondernemerslandschap de komende jaren domineren. In die zoektocht moet de focus breder liggen dan de glastuinbouw alleen, meent Angelique. "We kijken gericht in andere sectoren, want op het snijpunt van verschillende sectoren ontstaan de mooiste innovaties."

Toekomst
Als de vraag wordt gesteld waar zij en Westland Marketing over vijf jaar staan, valt Angelique de Wit voor het eerst even stil. Dan antwoordt ze: "Zoals gezegd gaat de Stichting Westland Marketing verdwijnen, maar ik heb er vertrouwen in dat het bedrijfsleven de visie en het belang van de activiteiten onderschrijft en wil steunen. Iedereen erkent de meerwaarde van ons gebied en van de glastuinbouw in Nederland, maar een goede boodschap vereist een goede communicatie. Daar wil ik me voor blijven inzetten. De glastuinbouw is prachtig om voor te werken, met name door de vele, uiteenlopende ondernemers die de sector groot hebben gemaakt."

Kijk op Glas
Feeding en Greening the World

Per 1 oktober 2017 is Agnes van Ardenne van der Hoeven waarnemend burgemeester van de gemeente Westland. Als tuindersdochter uit Maassland en ervaren politica is dit voor haar weer een hele nieuwe rol. Dag en nacht klaarstaat voor de inwoners vindt zij zelfsprekend.

Zij ziet haar rol als burgemeester vooral in het 'ontwarren' van knopen, dus in het oppakken van zaken die niet goed lopen. Na het verkennen van de directe omgeving (ambtenaren, omliggende gemeenten en andere overheden) is zij nu bezig met het verkennen van de buitenring, het maatschappelijk veld. Een van de dingen die haar de eerste periode opgevallen zijn is de vrijwillige brandweer. "In ieder dorp een eigen korps en kazerne. Wat een inzet ook van het gezin. Want brandweermanden ben je met z'n allen. Denk maar eens aan oudjaar. Toen is de brandweer in Westland toch nog 56 keer uitgerukt, terwijl het een redelijk rustige jaarwisseling was."

Trots
En dan de economie. Het enthousiasme spat ervan af bij Agnes van Ardenne als zij over de economische ontwikkeling in Westland spreekt. "Westland hoort in de top 6 van Nederland", vertelt ze. "Er is hier zoveel dynamiek. Westland zit een boost die zijn weerga niet kent. Ook de gemeente heeft daar aan bijgedragen. Zo is er veel geïnvesteerd in de aanleg van wegen om de toegenomen productie snel te kunnen afvoeren. Het college van burgemeester en wethouders

heeft niet zitten wachten tijdens de recessie maar alvast geïnvesteerd zodat Westland daar nu van kan profiteren. Daarbij is Westland zo slim om niet alleen te produceren, maar ook te veredelen en te blijven investeren in product vernieuwing. Alle schakels uit het cluster zitten in Westland, ook energieleverende kassen zitten in die 'loop'. Daardoor kom je los van de grond en gaat deze gemeente sneller."

Uitdaging
De uitdagingen die Agnes van Ardenne ziet, liggen met name op het nog efficiënter worden in het voeden en vergroenen van de wereld. "Het is belangrijk dat Westland veel meer inzet op circulair, dus produceren met minder CO2-uitstoot en afval hergebruiken. Het zou toch mooi zijn als de vrachtwagens die Westland uitrijden straks terugkomen met producten die uit afval kunnen worden gewonnen. Denk aan eitwitten, cellulose, vezels. Die kunnen dan weer nuttig gebruikt worden voor de voedingsindustrie, in cosmetica of voor groene medicijnen." Agnes van Ardenne was vicevoorzitter van het transitieteam Biomassa en Voedsel binnen het programma 'Nederland Circulair in 2050' en heeft meegeschreven aan de agenda. Deze agenda is op 15 januari in ontvangst genomen door SG Maarten Camps van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en staatssecretaris Stientje van Veldhoven van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. "De glastuinbouw levert de bouwstenen om de wereld te voeden én te vergroenen (Feeding en Greening the World). In Westland zit

Agnes van Ardenne van der Hoeven wil vooral dingen die niet goed lopen oppakken. Foto: Boerlage fotografie vof

Rijk Zwaan wint werkgever-award

Rijk Zwaan uit De Lier is één van de beste werkgevers van Nederland. Dat maakte Efectory dinsdagmorgen bekend tijdens een speciale bijeenkomst in Amsterdam. In totaal mogen 19 organisaties verschillende branches zich 'Beste Werkgever van 2017-2018' noemen. Rijk Zwaan won de titel in de branche 'Profit', samen met zes andere organisaties. In het Beste Werkgeversonderzoek beoordeelden 636.978 medewerkers hun werkgever. Bedrijven die bovengemiddeld presteren krijgen een keurmerk en bedrijven die meer dan 0,5 punten boven het branchegemiddelde scoren, worden beloofd met de Beste Werkgever Award. Het Liersse bedrijf viel al vaker in de prijzen om haar werkverschapp. In 2010 werd de zaadveredelaar uitgeroepen tot beste werkgever van Nederland en in 2014 nog eens tot beste van Zuid-Holland. In 2014 werd de tweede plek in de landelijke ranglijst gehaald.

Volg ons op Social Media

Facebook: LTO Glaskracht Westland

Twitter: @LTOGlaskrachtWL

Warmtecoöperatie Polanen opgericht

Een groep glastuinbouwbedrijven in het gebied Boomawetering en Gantel gaat samenwerken op het gebied van duurzaam opgewekte warmte. In januari is hiertoe de Warmtecoöperatie Polanen opgericht. Samen willen zij op termijn duurzame warmte gaan produceren tegen een concurrerende prijs. Inmiddels heeft zich 130 hectare glastuinbouw bij de coöperatie aangesloten. De ondernemers zijn enthousiast om gezamenlijk de mogelijkheden te onderzoeken om hun bedrijven aan te sluiten op een toekomstige warmtenet. In eerste instantie gaat de warmtecoöperatie de mogelijkheden van een geothermiebron in het gebied onderzoeken. Andere warmtebronnen worden echter op voorhand zeker niet uitgesloten. De eerste ledenvergadering van de coöperatie vond afgelopen dinsdag plaats bij Koppert Cress in Monster. Daarbij stelde het bestuur zich voor en is het doel van de coöperatie nader toegelicht. Om het werk voortvarend op te pakken, worden drie commissies gevormd; een technische commissie een financiële commissie en een commissie die met andere warmte-initiatieven in het Westland gaat kijken hoe tot een groter warmtesysteem kan worden gekomen.

Energie Transitie Partners Westland
De warmtecoöperatie heeft contact met en volgt de ontwikkelingen bij andere warmtecoöperaties en -projecten in het Westland en daarbuiten op de voet. Energie Transitie Partners BV (ETP) en LTO Glaskracht Nederland ondersteunen het proces en de werkzaamheden. ETP is een gezamenlijke onderneming van HVC en Capturam. Dit bedrijf is opgericht om oplossingen te bieden voor de verduurzaming van de energievoorziening voor de glastuinbouw. ETP richt zich vooral op geothermieprojecten, maar onderzoekt ook alternatieve warmtebronnen zoals industriële restwarmte, biomassa en warmte uit verwerking van afvalstromen. Samenwerking met de glastuinbouwondernemers staat hierbij hoog in het vaandel. Naar gelang hun behoefte kunnen zij in verschillende rollen deelnemen in de projecten: als klant, participant of eigenaar. LTO Glaskracht In Westland werkt LTO Glaskracht Nederland intensief samen met ETP. LTO Glaskracht Nederland ondersteunt en faciliteert de warmtecoöperaties. Hetzelfde gebeurt inmiddels in andere gebieden waar ondernemers kansen zien voor alternatieve voor fossiele brandstoffen en in de uitwerking zelf het voortouw nemen. Neem voor meer informatie contact op met Jos van Santen, Secretaris Warmtecoöperatie Polanen telefoon 06-2036 4017, of via: wcpolanen@gmail.com.

Op de vorige pagina van LTO Noord Glaskracht Westland werd abusievelijk een verkeerde versie van dit artikel geplaatst. Deze week publiceren we de juiste versie. Excuses voor het ongemak.